

France Prešeren

KRST PRI SAVICI

*Sem dolgo upal in se bal,
slovo sem upu, strahu dal;
srce je prazno, srečno ni,
nazaj si up in strah želi.*

-France Prešeren

V Savi je preminil Prešernov najboljši prijatelj Matija Čop in najlepša Julija Prešernu ni vračala ljubezni. Prešeren je v svoji veliki žalosti del Krsta pri Savici posvetil obema ...

Prešernovo najdaljše 'delo' Krst pri Savici sodi v liriko. Lirika (pesništvo) je velika skupina besedil, v kateri so besedila pisana v posebni obliki, v verzih oz. posebnih ritmičnih enotah. Tisti, ki se izpoveduje je t. i. pesniški ali lirski subjekt. Po navadi je to pesnik sam.

V Posvetilu Matiji Čopu je nakazano, da je/bo pesnitev namenjena njegovemu najboljšemu prijatelju, ki je umrl 6. junija 1835 v tragični nesreči. V Uvodu je opisan položaj poganskih Slovanov. Ti so se zatekli v trdnjavo blizu Bohinjskega jezera z namenom, da se bodo pokristjanjevalcem uprli. V tem delu je tudi Črtomirov mogočni nagovor, ko pristaše ohrabri, da napadejo Valjhunovo vojsko. A v tem spopadu umrejo vsi uporniki (preživi le Črtomir). V Krstu pa nam pesnik izpove svojo bolečino ob izgubi prijatelja in neuslišani ljubezni do Primčeve Julije. Prikaže nam duševno stanje poraženega poganskega vojskovodje Črtomira in njegovo spreobrnitev. Odpove se namreč svojim velikim življenjskim načrtom, ljubezni do izjemno lepe deklice Bogomile, veri staršev in postane duhovnik. Bogomila je namreč Črtomiru povedala, da se je v žalosti in nevede, kaj se dogaja z njim, preobrnila v krščansko vero.

Črtomir je zaveden pogan, svobodoljuben, neustrašen, na smrt pripravljen voditelj in bojevnik. Je pogumen in se bojuje za vero, v katero so verjeli že njegovi starši oz. predniki. Verjame v svobodo in je zanjo pripravljen tudi umreti: >>...neproste dni živeti nočem enake...<<. Je silno zaljubljen v Bogomilo, zaradi katere se mu temeljito spremeni življenje:>>...iz nje oči v srce ljubezni strela plamen neogasljev je v njemu vnela<<. Zaradi ljubezni do nje, se kasneje da tudi krstiti, da bi bila večno skupaj po smrti v nebesih: >>Molče v to prošnjo Črtomir dovoli, z duhovnim bliža slapu se Savice, molitve svete mašnik, on z njim moli, v imeni krsti ga svete Trojice...<<

Bogomila je mirno, mlado dekle, ki je nadvse zaljubljena v Črtomira:>>... ti vneta deklica je tvojega pogleda, kak od zamaknjenja je vsa prevzeta, kak gleda v tla, kak trese se beseda!<<. Ker misli, da Črtomir v bitkah ne bo preživel, se pokristjani, da bi živela skupaj z njim po smrti.

Valjhun je bojevit in vztrajen mož, ki hoče ljudem na silo vsiliti neko tujo vero, njihovo pa iztrebiti:>> Valjhun, sin Kajtimara, boj krvavi že dolgo bije za krščansko vero z Avreljam Droh se mu v bran ne stavi...<< Zdi se mi, da je neumen in brez vesti, saj je s svojimi dejanji mnogim ljudem zagrenil življenje.

Delo obsega tri dele: posvetilni sonet Matiji Čopu, Uvod in Krst. Ima tipično obliko soneta: štiri kitice; prvi dve kvartini z oklepajočo rimo, zadnji dve tercini z verižno rimo, v vseh vrsticah pa je verz laški enajsterec. Uvod je izrazito epska in junaška pesnitev o boju med poganskimi in krščanskimi Slovani. Kitice so tercine, le zadnja je kvartina, rima v njih pa je verižna. Zgradba Uvoda - vsega skupaj 25 tercjin in 1 kvartina. Zgradba Krsta - vsega skupaj 53 oktav.

Delo spada v obdobje romantike, kar se kaže skorajda povsod. V ospredju je ljubezen. Po eni strani do domovine, po drugi pa do Bogomile.

V ospredju je posameznik s svojimi čustvi in značajem. Črtomir se postavi pred pomembno odločitev: ali sprejeti Bogomilino vero, ali pa umreti v boju za vero svojih prednikov.

V delu je slogovnih sredstev izjemno veliko. Ena izmed njih so metafore s katerimi izraža čustva (>>Šest mescov moči tla krvava reka...<<), metonimije, okrasni pridevki (hudi boji, bridki smrti, sladka ljubezen...), pretiravanje, retorična vprašanja(>>Kak bom povrnil, bogomila draga! ljubezen, skrb, kar si trpela zame?<<), poosebitve (>>Mož in oblakov vojsko je obojno končala **temna noč**...<<), vzkliki. V Uvodu je uporabljena tudi verižna rima (a,b,a,c,d,c...), ki same dogodke opiše z večjo hitrostjo.

Poanta so čustva in prikaz minljivosti vsakega človeka. Delo je odziv Prešerna v tem času. Navdan je bil z razočaranjem, ker ni mogel dobiti Julije in ga je močno prizadela Čopova smrt.

Delo je kratko in poznano. Samo delo je klasična Prešernova poezija ki govori o ljubezni. Bodisi je ta ljubezen namenjena domovini ali neki določeni osebi. Delo me ni impresiralo, a verjetno zato, ker je težje berljivo in razumljivo. Določeni verzi so mi bili med branjem splošno poznani saj so v veliki rabi. Delo vsebuje tudi kakšne verze, ki lahko nekaterim nekako pripomorejo k razumevanju življenja.

France Prešeren (3.12.1800 Vrba, +8.2.1849 Kranj)

France Prešeren se je rodil v kmečki družini. Po uspešno zaključenem študiju na dunajski pravni fakulteti se je vrnil v Ljubljano, kjer je delal kot odvetnik. V tem času je napisal večino svojih pesmi, pri pisanju katerih ga je pomembno usmerjal prijatelj Matija Čop. Prešeren je prvi Slovenec, ki se je po kakovosti svojega pisanja lahko kosal s sodobniki po Evropi, kjer je tedaj vladala romantična usmeritev.

France Prešeren danes velja za največjega slovenskega pesnika. Del njegove pesmi *Zdravljica*, napisane leta 1844, je besedilo državne himne Republike Slovenije, obletnica njegove smrti pa osrednji državni kulturni praznik. V manjšem obsegu obeležujemo tudi obletnico njegovega rojstva kot Ta veseli dan kulture.

Delo Franceta Prešerna lahko razdelimo na tri časovna obdobja:

1. Mladostno obdobje (1824 - 1828)
2. Zrelo obdobje (1828 - 1840)
3. Pozno obdobje (po letu 1840)

Znana dela: Povodni mož, Sonetni venec, Krst pri Savici, Zdravljica, Turjaška, Rozamunda, Apel in čevljar...